

KARADAĞ BİLGİ NOTU

HAZİRAN 2022

GÜNCEL VERİLER

MAKROEKONOMİK GÖSTERGELER VE TAHMİNLER

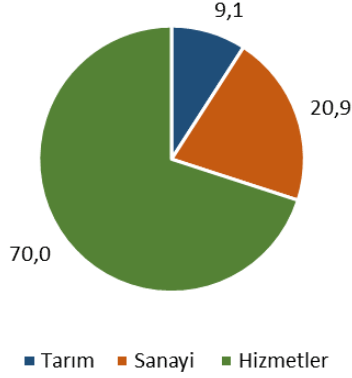
GÖSTERGE	DEĞER	2019	2020	2021 (tahmini)
GSYH (cari fiyatlarla)	Milyar USD	5,5	4,8	5,8
Büyüme	%	4,1	-15,3	12,4
Nüfus	Milyon Kişi	0,6	0,6	0,6
Kişi Başı Gelir	USD	8.911	7.689	9.350
Enflasyon	%	1,1	-0,9	4,7
İşsizlik Oranı	%			
Cari Denge / GSYH	%	-14,3	-26,1	-9,2
Bütçe Dengesi / GSYH	%	-1,8	-10,9	-1,6
İhracat	Milyar USD	0,42	0,37	0,44
İthalat	Milyar USD	2,60	2,10	2,50

Kaynak: IMF Küresel Ekonomik Görünüm Nisan 2022, Trademap

1. GENEL GÖRÜNÜM

Sektörlerin GSYH Payları (%)

Kaynak: Karadağ İstatistik Kurumu, 2020

1878 Berlin Kongresi sonunda ilk kez sınırları çizilen Karadağ, 1919 yılında Yugoslavya'ya katılana kadar Avrupa ile ticaretini geliştirmiş, demiryolları yapmış, İtalyan yatırımları ile birlikte dünyaya entegre olmaya başlamıştır. Yugoslavya ile çoğunlukla Karadağlıların yaşadığı bölgelere yatırımlar aksarken İkinci Dünya Savaşı sonrası Karadağ İtalyanlara verilmiştir. Bazı Karadağlıların İtalyanların hüküm sürmesini isterken sosyalistlerin öncülüğünde gerçekleşen devrim, Demokratik Federal Yugoslavya'nın kurulması ile sonuçlanmıştır. Yugoslavya yıkıldıktan sonra Sırbistan-Karadağ adını alan Yugoslavya, 2005 yılında Karadağlıların referandum ile ayrılık kararı almış, Haziran 2006'da bağımsızlığını ilan etmiştir.

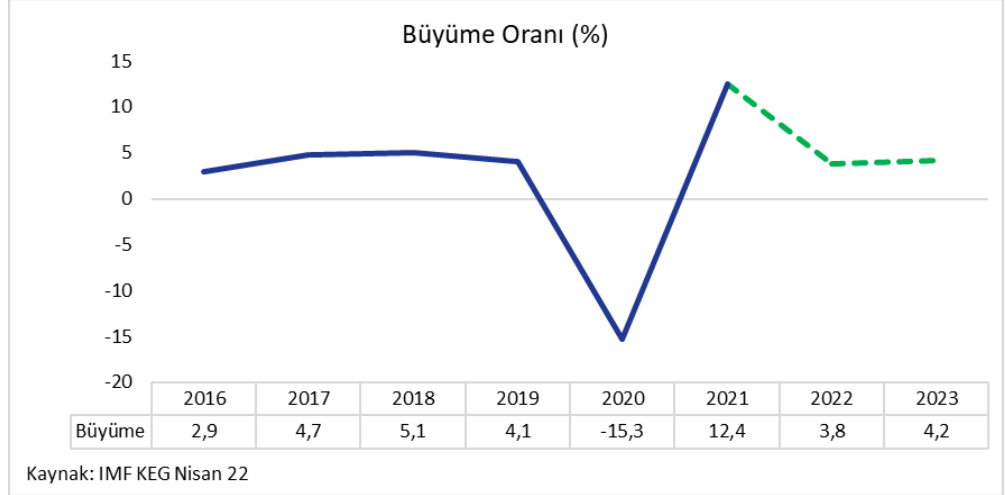
Tarım sektörünün payı %9,1 seviyesinde olurken dağlık arazi yapısı tarımsal üretimi sınırlamaktadır. En çok üretilen tarımsal ürünler: süt, elma, arpa ve fasulyedir.

Madencilik sektörünün milli gelir içerisindeki payı %2 seviyesinde olurken ülkede en çok çıkarılan boksit ve linyittir. 2019 yılı verilerine göre, 1,6 milyon ton linyit, 775 bin ton boksit madeni çıkarılmıştır. Niksic'te çelik fabrikaları, Cetinje buzdolabı imalatı, Podgorico'daki tütün imalathaneleri ülkedeki önemli sanayi kuruluşlarıdır. Sanayi sektörünün payı inşaat ve madencilik ile birlikte %20,9 seviyesindedir.

Hizmet sektörü Karadağ ekonomisinin %70'ini oluşturmaktadır. 2019 yılında turizm sektörünün milli gelir içerisindeki payı %9,6 seviyesindeyken salgın ile birlikte 2020 yılında %2,4 seviyesine gerilemiştir. 2019 yılında ülkeye 2,5 milyona yakın turist gelirken 2020 yılında bu rakam 350 bin seviyesine düşmüştür. Gemi ve yat turizmi olanakları da sunan yeni lüks turizm işletmeleri ülke turizmine önemli katkılar sunmaktadır.

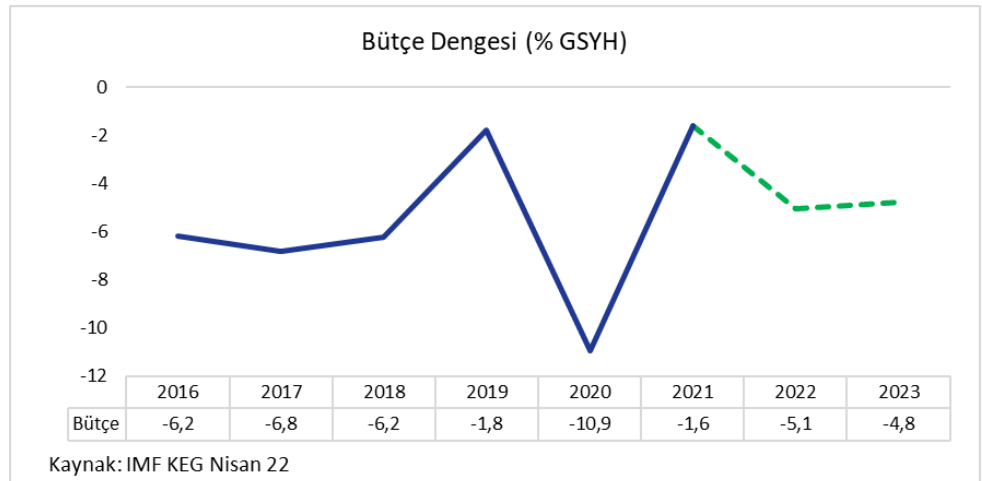

BÜYÜME: 2012 yılında Avrupa'daki kriz ortamı ile daralan Karadağ ekonomisi, 2013 ile 2019 yılları arasında ortalama %3,6 büyümüştür. 2020 yılındaki salgın ile imalat sanayi %8,3 daralırken inşaat faaliyetleri %13 azalmıştır. Konaklama sektöründeki daralma %73 seviyesinde gerçekleşirken ulaşım ise %20,2 küçülmüştür. Karadağ ekonomisinin 2021 yıl genelinde %12,4 ile toparlandığı tahmin edilirken 2022 ve 2023 yıllarında büyümenin %4 bandında seyredeceği öngörülmektedir.

2. BÜTÇE DENGESİ

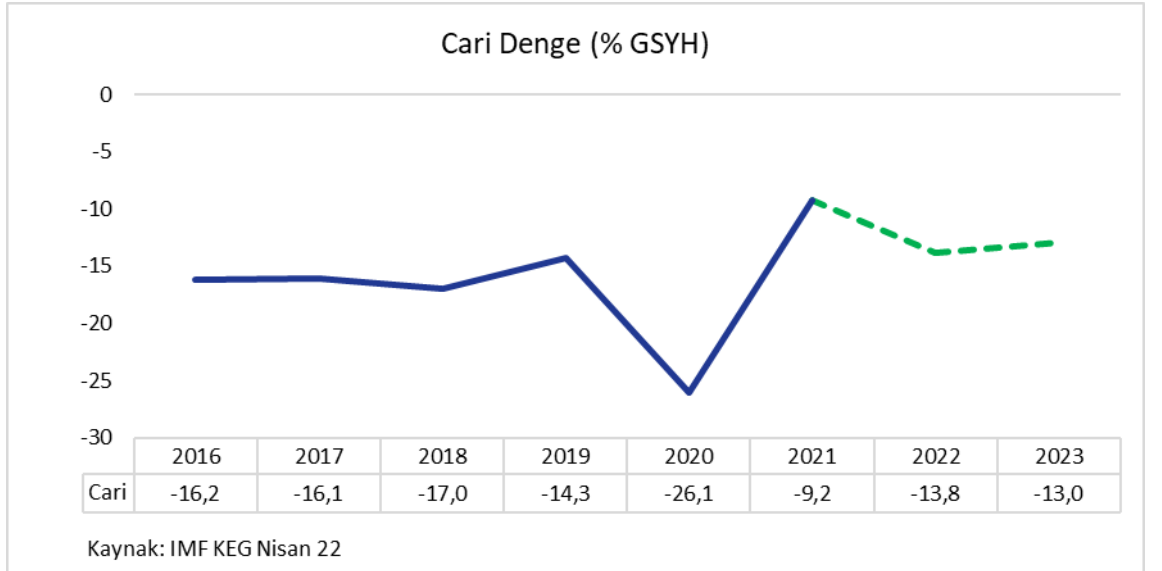
Karadağ bütçesi, genellikle açık vermekte olup kamu borcunun milli gelire oranı 2014 yılında %63,4 seviyesindeyken 2020 yılında %107,3 seviyesine yükselmiştir. GSYH'ye oranla bütçe açığı %6,2 seviyesinde olurken 2019 yılında bütçe gelirleri bir önceki yıla göre %3 artması bütçe giderlerinin ise %6 azalması ile bütçe açığı %1,8'e kadar gerilemiştir. 2020 yılında bütçe gelirleri %3 seviyesinde artarken giderler ise %24 yükselerek bütçenin bozulmasında etkili olmuş, bütçe açığı %10,9 seviyesine yükselmiştir. 2020 yılında harcamalar 54 milyar EUR seviyesinde olurken önümüzdeki dönemde 43-44 milyar EUR seviyesinde olacağı beklenmektedir. Gelirlerin ise 2020'deki 43 milyar EUR seviyesinden 38 milyar EUR seviyesine düşeceği öngörülmektedir.

3. CARİ DENGESİ

Karadağ cari dengesi yüksek açık vermektedir. 2016 yılında 640 milyon EUR civarında açık veren ülkede milli gelire oranla açık %16,2 olmuştur. Hizmet sektöründeki 700 milyon EUR seviyesinde fazla verilmesi yüksek dış ticaret açığını karşılamamaktadır. 2020 yılında salgın ile hizmet gelirlerinin 2019 yılında 1 milyar EUR seviyesinde 176 milyon EUR seviyesine kadar gerilemesi buna karşın dış ticaret açığının daha da yükselmesiyle milli gelire oranla cari açık %26,1 seviyesine yükselmiştir. 2021 yılında hizmet gelirleri 960 milyon EUR ile salgın öncesi durumuna yaklaşırken yurtdışında yaşayan Karadağlılardan gelen transfer gelirleri cari açığın %9,2'ye gerilemesinde etkili olmuştur. Önümüzdeki dönemde, Karadağ'ın kronikleşen cari açığının sürmesi beklenmektedir.

4. SWOT ANALİZİ (FİTCH)

Güçlü Yönleri: Avro ekonomisi olarak Karadağ, hızlı para değer kaybının bir sonucu olarak enflasyonda ani bir artış riski düşüktür.

Zayıf Yönleri: Karadağ ekonomisi, Avrupa'nın en küçük ekonomilerinden biridir. Daha yüksek katma değerli üretime geçmede ilerleme eksikliği ile birleştiğinde, büyüme potansiyeli ve komşu ülkelerle etkin bir şekilde rekabet etme yeteneği sınırlıdır. Sürdürülebilir büyüme sağlamak için turizm endüstrisine güvenmek, yeni yüksek büyüme oranlı endüstrileri tanıma ve teşvik etmede başarısızlıkla sonuçlanabilir.

Fırsatlar: 2012'den bu yana AB katılım müzakereleri, AB üyeliği öncesinde ekonominin istenilen seviyeye yaklaşmasını teşvik eden ek bir politika çapası sağladı.

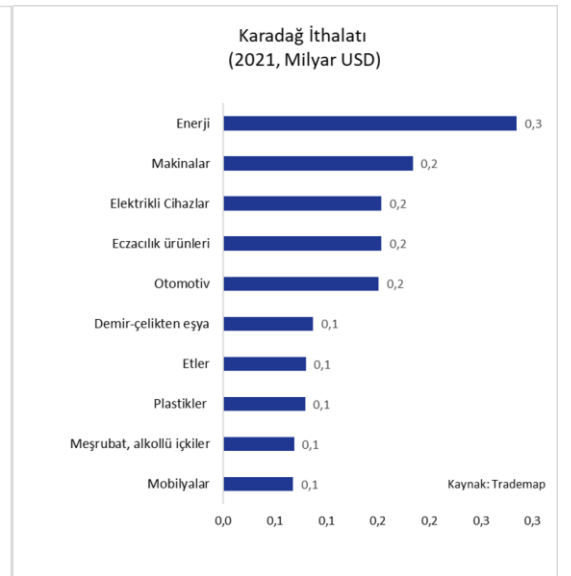
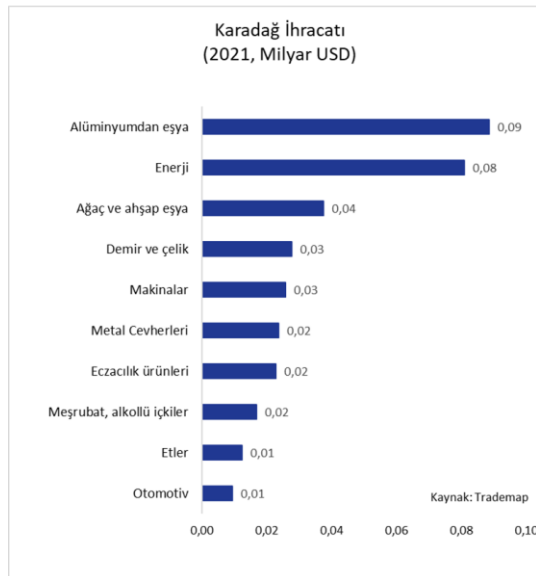
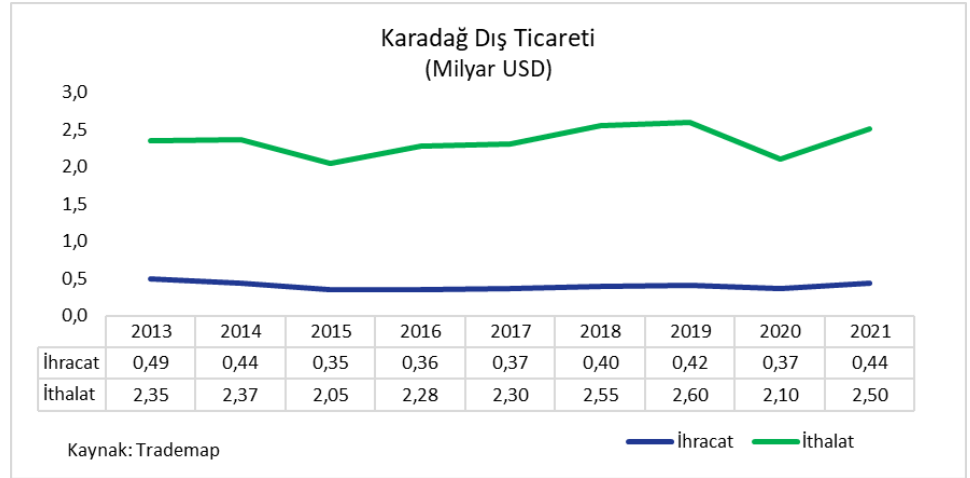

Karadağ'ın Adriyatik havzasındaki açık deniz petrol ve gaz potansiyeli, ülkenin enerji sektörü için iyiye işaret etmektedir. Ülkenin turizm sektörü, salgının etkileri hariç patlama yaşamaktadır. Turizm sektörüne yapılan yoğun yatırım ve ülkeyle ulaşım bağlantılarının iyileştirilmesi arasında uzun vadede daha da büyüyecek gibi görünmektedir.

Tehditler: Orta vadede işsizliğin yüksek kalmaya devam etmesi muhtemeldir, bu da kayıt dışı sektörü parçalamayı ve çok ihtiyaç duyulan vergi gelirini artırmayı zorlaştıracaktır. Hükümet koalisyonunun bazı bölümleri ve nüfus arasında Rusya ve Sırbistan'a verilen desteğin, önümüzdeki yıllarda Karadağ'ın AB üyeliğine giden yolunu yavaşlatması muhtemel görünmektedir.

5. DIŞ TİCARET

Karadağ dış ticareti genellikle açık vermektedir. 2013 yılında ihracatı 500 milyon USD seviyesindeyken 2020 yılında 370 milyon USD seviyesine gerilemiş, ithalatı ise aynı dönemde 2,4 milyar USD seviyesinden 2,1 milyar USD seviyesine düşmüştür. Dış ticaret açığı 2020 yılında 1,7 milyar USD iken 2021 yılında hem ihracatın hem de ithalatın %19 artmasıyla 2,1 milyar USD seviyesine yükselmiştir.

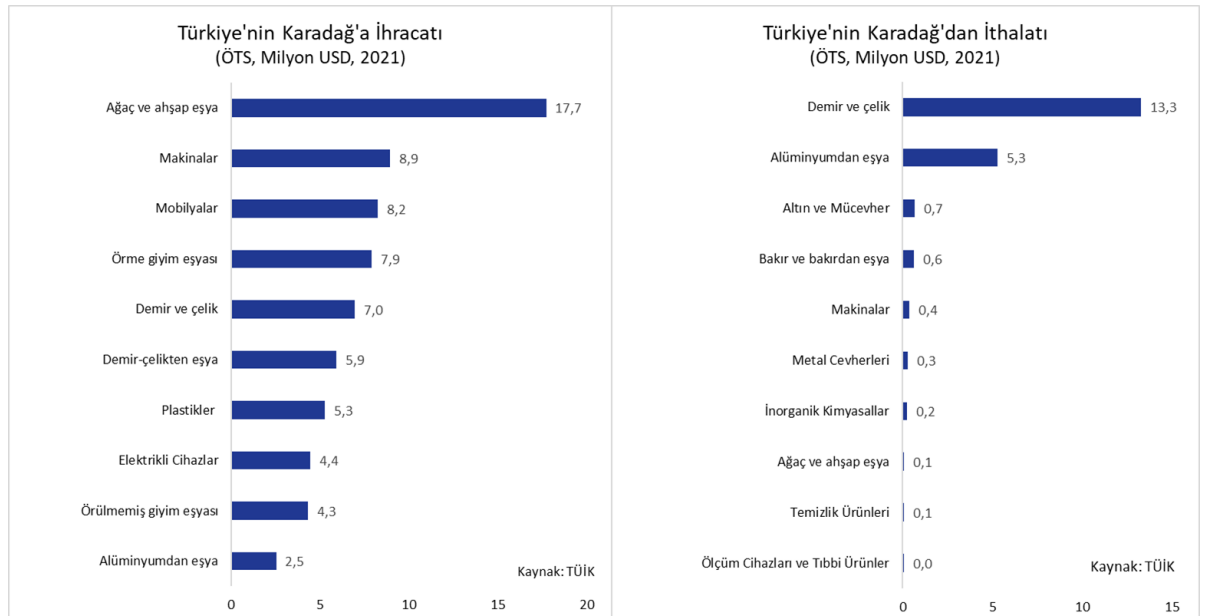
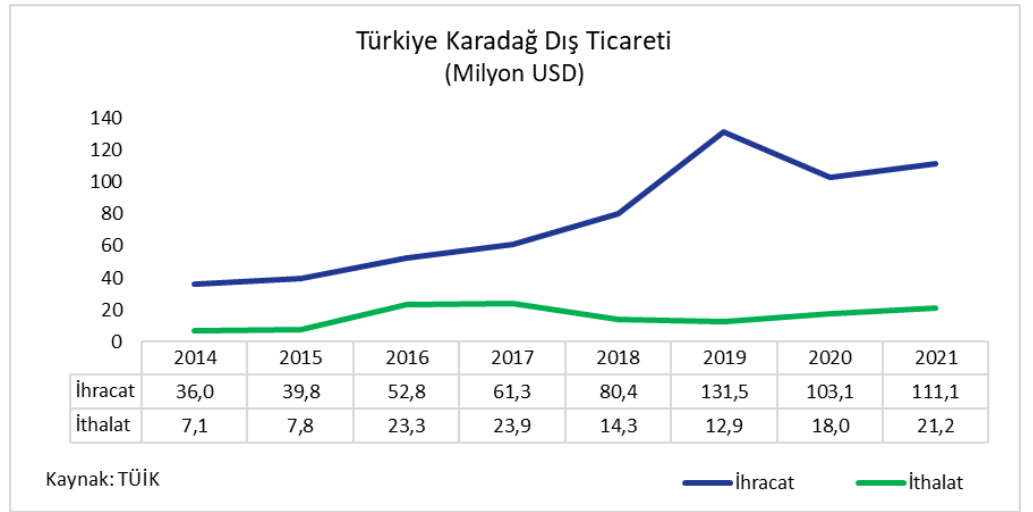

Karadağ ihracatında alüminyumdan eşya, enerji ile ağaç ve ahşap eşya sektörleri öne çıkmaktadır. 2021 yılı verilerine göre, enerji ithalatı tüm ithalatın onda birini oluştururken makinalar, elektrikli cihazlar ve eczacılık ürünleri en yoğun ithalat gerçekleştirilen sektörlerdir.

6. TÜRKİYE İLE DIŞ TİCARET

Türkiye, Karadağ ile ticaretinde net ihracatçıdır. 2019 yılında iki ülke arasındaki ticaret 144 milyon USD seviyesine yükselirken salgından sonra 120-130 milyon USD seviyesine gerilemiştir. Türkiye'nin Karadağ'a ihracatı 2021 yılında bir önceki yıla göre %8 artarak 111 milyon USD olurken ithalatı %18 yükselerek 21 milyon USD olmuştur.

Türkiye'nin ihracatında ağaç ve ahşap eşya, makinalar, mobilyalar sektörleri, Türkiye'nin ithalatında ise demir çelik ile alüminyumdan eşya sektörleri öne çıkmaktadır.

DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU

Huzur Mahallesi, Azerbaycan Caddesi Skyland Sky Office No: 4
B Blok Kat: 21-22 Seyrantepe 34485 Sarıyer/İstanbul

www.deik.org.tr • info@deik.org.tr

